Vindkraft i Malå och Norsjö – Tillägg till översiktsplanen

Samrådshandling

Malå kommun, KS 2026-11-17, diarienummer: 2026.172/21

Norsjö kommun, KSau 2026-11-17, diarienummer: KS-26/00902

Sammanfattning

Malå och Norsjö kommuner har tagit fram ett nytt tillägg till översiktsplanerna för vindkraft. Planen ersätter tidigare ställningstaganden från 2015 och har uppdaterats utifrån dagens lagstiftning, ny kunskap och den tekniska utvecklingen inom vindkraften.

Syftet är att ge vägledning för var storskalig vindkraft kan vara lämplig och hur olika intressen ska vägas mot varandra. Planen utgår från behovet av mer fossilfri el samtidigt som hänsyn ska tas till bland annat boendemiljö, natur- och kulturvärden, landskapsbild och rennäring.

I arbetet har de områden som pekades ut i 2015 års vindkraftsplan prövats på nytt med uppdaterade underlag. Planförslaget innebär att fyra områden i Malå kommun och sex områden i Norsjö kommun bedöms vara lämpliga att pröva för vindkraft. Flera av områdena är redan utbyggda idag, medan andra kan bli aktuella för framtida etableringar.

Planen innehåller även riktlinjer för framtida etableringar, bland annat om lokalisering, avstånd till bostäder, hänsyn till rennäringen och anpassning till landskapet. Planen utgår också från att vindkraftsetableringar så långt som möjligt ska bidra till lokal nytta för berörda bygder och kommuner.

En miljöbedömning har genomförts som visar att planförslaget sammantaget kan genomföras utan betydande negativa miljökonsekvenser, förutsatt att nödvändiga utredningar och hänsynsåtgärder genomförs i den fortsatta planeringen och tillståndsprövningen. Planen är inte juridiskt bindande men ska fungera som kommunernas vägledning vid framtida beslut om vindkraft.

Innehållsförteckning

Sammanfattning **2**

Inledning och utgångspunkter **4**

Bakgrund 4
Syfte och avgränsningar 4
Planprocess 4
Från samråd till laga kraft 4
Konsultation med samiska företrädare 5

Planeringsförutsättningar **5**

Vindkraft 5
Vindkraftens roll i energisystemet och samhället 5
Teknisk utveckling 6
Omgivningspåverkan 7
Nuläge 9
Malå kommun 9
Norsjö kommun 9

Planförslag **10**

Urvalskriterier 10
Områden för vindkraft i Malå kommun 11
Jokkmokksliden 12
Nådagubbliden 13
Hornberget 14
Åmliden 15
Områden för vindkraft i Norsjö kommun 16
Torrberget 17
Nörd-Ormberget/Njuggträskliden 18
Tvärliden 19
Rismyrliden 20
Söder Råliden/Hemmingen 21
Bjärkliden/Tomasliden 22
Riktlinjer för etablering 22

Konsekvenser och genomförande **23**

Miljöbedömning 23
Genomförande och prövning 23
Uppföljning och aktualisering 24

Inledning och utgångspunkter

Bakgrund

Malå kommun och Norsjö kommun har ett gemensamt tillägg till översiktsplanen för vindkraft (*Vindkraft i Malå och Norsjö – Tillägg till översiktsplanen*) som antogs av kommunfullmäktige i respektive kommun 2015.

Malå kommunfullmäktige beslutade 2024-06-24 att anta *Planstrategi för Malå kommun* i vilken vindkraftsplanen bedömdes vara inaktuell.

Norsjö kommunfullmäktige beslutade 2024-06-24 att upphäva planen till följd av att den bedömdes inaktuell i förhållande till teknikutveckling och lagstiftning.

Mot denna bakgrund finns ett behov av att ta fram en ny vindkraftsplan som bättre speglar dagens förutsättningar, lagstiftning och tekniska utveckling.

Syfte och avgränsningar

Det tematiska tillägget syftar till att tydliggöra Malå respektive Norsjö kommuners inriktning för storskalig vindkraftsproduktion.

I planen görs avvägningar mellan det allmänna intresset av energiproduktion och andra allmänna intressen, med målsättningen att identifiera områden där vindkraftens samhällsnytta kan förenas med hänsyn till andra allmänna intressen.

Planen är ett tematiskt tillägg till Översiktsplan för Malå kommun respektive Översiktsplan för Norsjö kommun och ska läsas tillsammans med dessa.

Ställningstagandena i denna plan gäller vindkraftverk som är anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt miljöbalken.

Områden lämpliga för vindkraft har tidigare pekats ut av kommunerna, denna plan syftar inte primärt till att peka ut nya områden utan att ompröva befintliga områden och ställningstaganden utifrån ändrade omvärldsförutsättningar.

Planprocess

Från samråd till laga kraft

Vindkraftsplanen tas fram som ett tematiskt tillägg till kommunens översiktsplan. Arbetet sker i flera steg där allmänhet, myndigheter och andra berörda ges möjlighet att lämna synpunkter.

Samråd är det första tillfället att påverka innehållet i planen. Förslaget ställs ut och synpunkter kan lämnas. Därefter bearbetas planen utifrån inkomna synpunkter.

Det reviderade förslaget ställs sedan ut för granskning, vilket är den sista möjligheten att lämna synpunkter innan beslut fattas.

Efter granskningen sammanställs och bemöts inkomna synpunkter. Kommunfullmäktige kan därefter besluta om antagande av planen. Om beslutet inte överklagas, eller när eventuella överklaganden har hanterats, vinner planen laga kraft och börjar gälla som kommunens vägledning för framtida beslut om vindkraft.

Konsultation med samiska företrädare

Som en del av planarbetet har Malå och Norsjö kommuner genomfört konsultation med Sametinget och berörda samebyar i enlighet med konsultationslagen. Syftet har varit att inhämta kunskap och synpunkter om planförslagets påverkan på renskötseln och andra samiska intressen. Synpunkter som framkommit vid konsultationen har beaktats i det fortsatta planarbetet och utgjort ett underlag för planens avvägningar och ställningstaganden.

Planeringsförutsättningar

Vindkraft

Vindkraftens roll i energisystemet och samhället

Sveriges klimat- och energipolitik bygger på en successiv omställning till ett fossilfritt energisystem. Sveriges klimatmål innebär att landet senast år 2045 ska ha nettonollutsläpp av växthusgaser, medan det energipolitiska målet anger att elproduktionen år 2040 ska vara 100 procent fossilfri. På regional nivå lyfter både den regionala utvecklingsstrategin för Västerbotten och länets klimat- och energistrategi fram behovet av en hållbar energiomställning och en robust fossilfri energiförsörjning. Strategierna betonar samtidigt att energiomställningen ska skapa lokal och regional nytta genom stärkt konkurrenskraft, nya arbetstillfällen och hållbar utveckling, samtidigt som hänsyn tas till naturvärden, biologisk mångfald, rennäring och andra samhällsintressen. Vindkraftsplanen bidrar till att omsätta dessa mål och strategier i den kommunala mark- och vattenanvändningsplaneringen genom att ge vägledning för lokalisering och utveckling av vindkraft i Malå och Norsjö kommuner.

Samhällets elektrifiering väntas öka efterfrågan på el i takt med att industri, transporter och andra samhällsfunktioner ställer om. Vindkraft utgör tillsammans med vattenkraft, kärnkraft och solkraft en viktig del av den svenska elproduktionen och har under de senaste två decennierna blivit ett av de kraftslag som byggts ut snabbast, även om nya investeringsbeslut i branschen mattats av påtagligt under senare år. Under 2025 producerade svensk vindkraft cirka 39 TWh el, motsvarande omkring en fjärdedel av landets elproduktion. Vindkraften har därmed en viktig roll för att möta det ökande behovet av fossilfri el och stärka energiförsörjningen på nationell och regional nivå.

Vindkraftsetableringar kan också bidra till lokal och regional utveckling genom investeringar, arbetstillfällen och efterfrågan på varor och tjänster. Sysselsättningseffekterna är normalt som störst under projekterings- och byggskedet, men även drift- och underhållsarbetet skapar arbetstillfällen under anläggningarnas livslängd.

Utöver direkta sysselsättningseffekter kan vindkraft ge ekonomiska tillskott till kommuner, lokalsamhällen och närboende genom olika former av ersättningssystem. Syftet är att en del av de värden som skapas genom vindkraftsutbyggnaden ska komma de områden till del där anläggningarna etableras.

Samtidigt innebär vindkraft påverkan på människors boendemiljö, landskapsbild, naturmiljö och andra samhällsintressen. Planering av vindkraft handlar därför om att väga behovet av förnybar elproduktion mot andra allmänna och enskilda intressen samt att identifiera de platser där förutsättningarna för en långsiktigt hållbar etablering är som bäst.

Teknisk utveckling

Vindkraftverken har blivit allt högre

Sedan kommunens förra vindkraftsplan antogs 2015 har verkshöjden ökat kraftigt. År 2015 låg medianhöjden på nyuppförda verk i norrlandslänen på cirka 170 meter, med de flesta verk mellan 150 och 180 meter. År 2025 hade medianhöjden stigit till cirka 230 meter, en ökning med ungefär 60 meter. Även de lägsta verken som byggts har blivit högre: sedan 2020 har de lägsta verk som uppförts varje år varit högre än de högsta verk som byggdes 2015.

Anledningen till att verken byggs högre är att vinden blir starkare och jämnare på högre höjd. Högre torn ger dessutom plats för längre rotorblad, vilket också ökar effekten. Eftersom även små ökningar i vindhastighet ger stora ökningar i möjlig elproduktion har högre och större verk gjort att varje enskilt verk kan producera betydligt mer el än tidigare.

Verken har också blivit bättre på att utnyttja blåsiga förhållanden. Tidigare stängdes verk av helt vid mycket hög vindstyrka. Numera kan bladvinkeln istället regleras stegvis, så att verket

kan fortsätta producera el – om än i minskad omfattning – istället för att stanna helt. Det kan ge högre årsproduktion och färre helt förlorade produktionstillfällen vid blåsigt väder.

Sammantaget innebär detta att ett givet antal verk, eller en given markyta avsatt för vindkraft, idag kan ge betydligt mer el per år än vad äldre teknik skulle ha gjort.

Verk som planeras idag är högre än de som redan har byggts

Det tar ofta flera år från att ett tillstånd söks till att en anläggning är i drift. De verk som står färdiga idag speglar därför snarare teknikniván vid tidpunkten för ansökan än vad som är aktuellt just nu. En bättre bild av dagens läge ger istället de projekt som fått tillstånd under 2025 och hittills 2026, samt de ansökningar som fortfarande handläggs.

Bland dessa nyare projekt är mer än hälften 290 meter eller högre, och endast enstaka procent är under 200 meter. Det högsta projektet som ansökts om når 330 meter. Detta visar att branschen redan idag planerar för verk som är väsentligt högre än de som står färdiga i dagsläget, och att kommunens planering bör utgå från denna högre nivå snarare än enbart från redan uppförda anläggningar.

Hur mycket högre kan verken bli?

Det finns ingen tydlig bortre gräns för hur höga vindkraftverk kan bli. Idag är det främst stigande material- och transportkostnader som gör det svårare att motivera ytterligare höjd rent ekonomiskt, men den gränsen flyttas i takt med teknikutvecklingen: lättare och starkare material, nya transportlösningar och verk som byggs i sektioner eller tillverkas på plats kan alla bidra till att höja taket ytterligare.

Vindkraft i kombination med annan teknik

Vindkraft byggs i allt högre grad ihop med annan teknik istället för att stå som en fristående anläggning. Genom att placera vindkraft och solkraft på samma plats kan produktionen bli jämnare över dygnet och året, eftersom kraftslagen kompletterar varandra. Det gör också att anläggningarna kan dela på elnätsanslutning och annan infrastruktur, vilket kan minska behovet av ny nätkapacitet.

Ett vanligt problem med vindkraft är att elen inte alltid produceras när den behövs, och att elnätet på en plats kan sätta gränser för hur mycket el som kan levereras vid produktionstoppar. Batterier är idag den mest utvecklade lösningen för att jämna ut produktionen över timmar och nyttja nätanslutningen effektivare, och blir alltmer lönsamma i takt med att kostnaden för batteriteknik sjunker. För lagring över längre tid, till exempel mellan säsonger, är vätgas ett tekniskt möjligt alternativ, men tekniken befinner sig i ett tidigt utvecklingsskede.

Omgivningspåverkan

Kunskapen om vindkraftens påverkan på omgivningen bygger till stor del på forskningsprogrammet Vindval, ett samarbete mellan Naturvårdsverket och Energimyndigheten om vindkraftens effekter på människor, djurliv och natur. Forskningen visar att påverkan varierar mellan olika platser och projekt, men att ett antal frågor återkommer som särskilt viktiga vid planering av vindkraft. Sammantaget visar forskningen att lokaliseringen har störst betydelse för vindkraftens påverkan på människor, naturmiljö och

rennäring, medan verkshöjden främst påverkar synbarhet och landskapsbild genom att högre verk blir synliga över större områden. Vid bedömning av nya etableringar behöver även kumulativa effekter beaktas, det vill säga den sammanlagda påverkan som uppstår tillsammans med befintliga vindkraftsanläggningar och annan markanvändning i området, vilken kan bli större än vad varje enskild anläggning ger upphov till för sig.

Buller

Ljud från vindkraftverk uppkommer främst från rotorbladens rörelser. Naturvårdsverket har riktvärden för maximalt buller vid bostäder. Dessa riktvärden är den viktigaste utgångspunkten vid lokalisering och styr i praktiken vilka skyddsavstånd som krävs. Utifrån nu gällande riktvärden innebär detta för moderna vindkraftverk normalt avstånd på cirka 500–1 000 meter till bostäder, men längre avstånd kan i vissa fall behövas beroende på lokala förhållanden. Upplevelsen av buller påverkas även av terräng, väderförhållanden och hur olika personer uppfattar ljud. Högre verk innebär inte nödvändigtvis större bullerpåverkan eftersom det är den beräknade ljudnivån vid mottagaren som är avgörande.

Rörliga skuggor

Roterande rotorblad kan ge upphov till rörliga skuggor som kan upplevas som störande för närboende. Vid tillståndsprövning tillämpas normalt att skuggbildningen inte bör överstiga åtta timmar per år och 30 minuter per dag vid bostäder. Påverkan är främst relevant inom cirka en kilometer från verken och beror på avstånd samt placering i förhållande till solen. Högre verk kan ge skuggor över något större områden, men påverkan styrs i första hand av verkens lokalisering och förhållandet mellan bostäder och solens bana.

Synbarhet och landskapsbild

Vindkraftverk är ofta synliga över stora avstånd och påverkan på landskapsbilden är en av de frågor som oftast uppmärksammas vid vindkraftsetableringar. Verken upplevs ofta som dominerande inom några kilometers avstånd men kan vara tydligt synliga på över 10–20 kilometers avstånd under gynnsamma siktförhållanden. Högre verk blir generellt mer framträdande och synliga över större områden än lägre verk, vilket gör landskapsbilden till den miljöfaktor där verkshöjden har störst betydelse. Hur stor påverkan upplevs vara beror också på landskapets karaktär samt hur verken grupperas och placeras. Generellt ger en samlad gruppering av verk en mer avgränsad påverkan på landskapsbilden, medan utspridda enskilda verk tenderar att påverka ett större landskapsutsnitt. Vilken grupperingsprincip som är lämpligast varierar dock mellan olika landskapstyper. Vindkraftverk förses normalt med hinderbelysning av flygsäkerhetsskäl. Belysningen kan upplevas som störande, särskilt under mörka delar av året, och bör därför beaktas vid lokalisering och utformning av vindkraftsanläggningar.

Fåglar och fladdermöss

Vindkraft kan orsaka kollisioner och störningar för fåglar och fladdermöss. Riskerna varierar mellan arter och områden och påverkas i hög grad av lokaliseringen i förhållande till exempelvis flyttstråk, häckningsmiljöer och jaktområden. Forskningen visar att platsvalet normalt har större betydelse än verkens storlek. För fladdermöss kan driftreglering under perioder med hög aktivitet minska påverkan betydligt.

Rennäring

Forskningen visar att vindkraft kan påverka renars beteende och markanvändning, men att effekterna varierar mellan områden, årstider och lokala förutsättningar. En studie från Malå samebys marker, utförd av Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), visar att renar undviker att beta i områden med vindkraftverk inom synhåll, och att etableringen av vindkraftsparker även verkar ha förändrat renarnas val av kalvningsplatser till förmån för områden längre bort från anläggningarna. Rennäringens förutsättningar behöver därför analyseras särskilt vid lokalisering av vindkraft inom eller i anslutning till renskötselområden.

Nuläge

Malå kommun

I Malå kommun fanns år 2025 totalt 75 vindkraftverk i drift, fördelade på fem vindkraftsparker med en sammanlagd installerad effekt om 152 MW. Utbyggnaden har skett successivt sedan 2007, då de första fem verken uppfördes vid Hornberget (totalhöjd 125 meter). Därefter har utbyggnaden fortsatt med Ytterberg (22 verk med totalhöjd 150 meter) och Jokkmokksliden (10 verk med totalhöjd 150 meter) år 2011, samt Åmliden 1 och Åmliden 2 (sammanlagt 29 verk med totalhöjd 145 meter) och Storliden år 2012 (8 verk med totalhöjd 150 meter).

Sammantaget innebär detta att samtliga fem områden som pekades ut som lämpliga för vindkraft i den tidigare planen *Vindkraft i Malå och Norsjö* (2015) nu är utbyggda.

Norsjö kommun

I Norsjö kommun är utbyggnaden av vindkraft betydligt mer begränsad. År 2025 fanns 10 vindkraftverk i drift, samtliga inom vindkraftsparken Tomasliden, som uppfördes 2024. Verken har en totalhöjd om 200 meter och den installerade effekten uppgår till 68 MW.

Av de fem områden som i 2015 års plan pekades ut som lämpliga för vindkraft i Norsjö kommun är det alltså hittills endast ett som har byggts ut. Ytterligare utveckling är dock under prövning: för närvarande handläggs två ärenden som tillsammans omfattar tre av de kvarvarande fyra utpekade områdena. Det gäller dels Torrberget-Tvärliden, där en tillståndsansökan lämnats in omfattande 21 verk med en totalhöjd per verk om 300 meter, dels Rismyrliden, där ingen ansökan ännu lämnats in men där utredning pågår för en park med 18 verk med en totalhöjd om 280 meter per verk.

Utöver dessa ärenden har ytterligare en ansökan lämnats in, gällande vindkraftsparken Brinken. Ansökan berörde ett markområde som inte var utpekat i 2015 års vindkraftsplan och ansökan avslogs.

Sammantaget visar detta att Norsjö kommun, till skillnad från Malå, fortfarande har en betydande outnyttjad potential inom de tidigare utpekade områdena. Genom de pågående ärendena är delar av denna potential nu på väg att realiseras, vilket skulle innebära en påtaglig utbyggnad de närmaste åren om tillstånd beviljas.

Planförslag

Urvalskriterier

Utgångspunkten för översynen har varit de vindkraftsområden som pekades ut i Malå och Norsjö kommuners vindkraftsplan från 2015. Syftet har varit att pröva områdenas fortsatt lämplighet utifrån dagens förutsättningar samt att identifiera behov av justeringar av områdesgränserna.

I den ursprungliga planen tillämpades ett antal urvalskriterier för att identifiera lämpliga områden för vindkraft. Kriterierna innefattade bland annat en genomsnittlig vindhastighet över 6,5 m/s på 103 meters höjd, ett skyddsavstånd om 1 000 meter till bostäder och fritidshus samt att området skulle vara tillräckligt stort för att rymma minst fem vindkraftverk. Områden med särskilt höga natur-, kultur- eller friluftsvärden undantogs från utpekandet, däribland Natura 2000-områden, naturreservat, kulturreservat, riksintressen för naturvård, kulturmiljövård och friluftsliv samt våtmarker i klass 1.

Översynen har genomförts genom att samma grundmodell som användes 2015 tillämpats på nytt, men med uppdaterade indata som speglar dagens förhållanden. Det innebär bland annat att ny eller förändrad information om skyddade områden, reservat och riksintressen har inkluderats i analysen.

En viktig förändring jämfört med den tidigare planen gäller avståndet till bostäder. I stället för ett fast skyddsavstånd om 1 000 meter används idag ofta en riktlinje motsvarande sex gånger vindkraftverkets totalhöjd. För att kunna tillämpa denna princip i en översiktlig analys har en schablonmässig totalhöjd om 200 meter använts. Bedömningen grundar sig på en genomgång av uppförda vindkraftverk samt verk som beviljats eller ansökts om tillstånd under senare år, vilken visar att utvecklingen generellt går mot högre anläggningar. Det innebär att analysens skyddsavstånd till bostäder har utökats från 1 000 till 1 200 meter.

Som ytterligare komplettering har riksintresse för rennäringen lagts till bland de markanvändningar som undantas från utpekade vindkraftsområden. Bakgrunden är att forskning och rättspraxis under senare år visat att vindkraft och områden av särskild betydelse för rennäringen ofta är svåra att förena. Endast de ytor som formellt omfattas av riksintresse för rennäringen har undantagits i analysen. Eventuella hänsynsavstånd utanför dessa områden bedöms vara beroende av lokala förutsättningar och hanteras därför lämpligast inom ramen för en framtida tillståndsprövning.

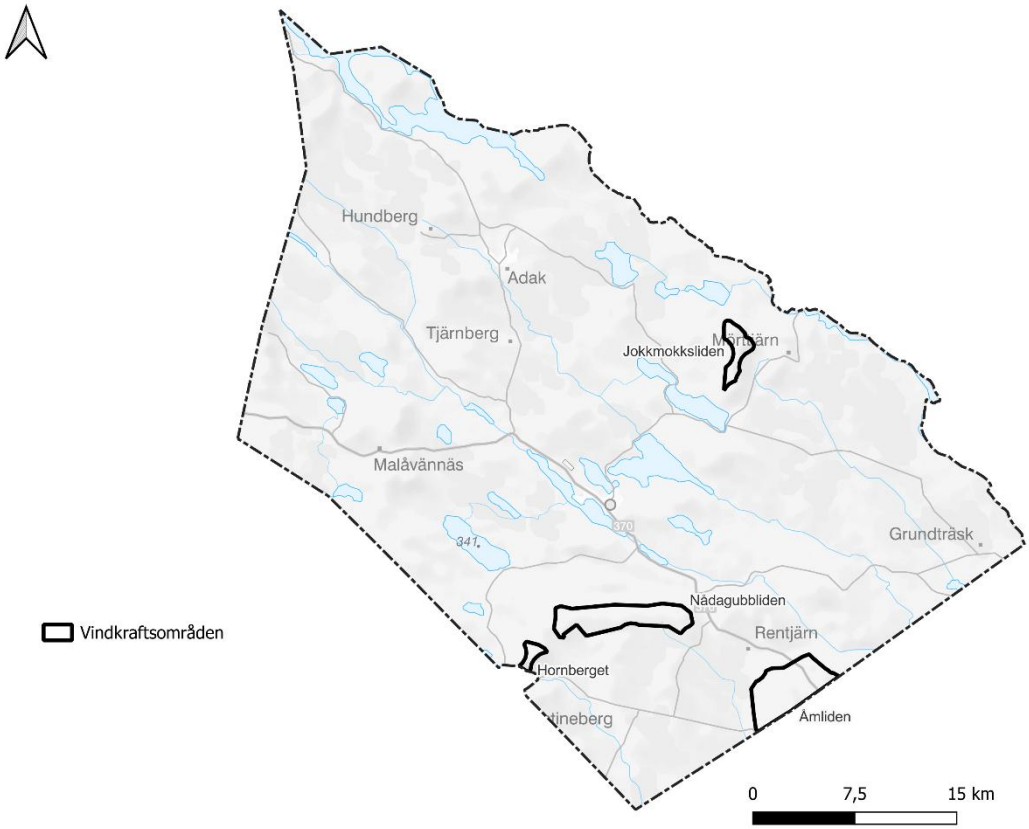
De uppdaterade urvalskriterierna har använts för att skapa aktuella restriktionsytor. Dessa har därefter jämförts med de vindkraftsområden som pekades ut i 2015 års plan. Delar av de tidigare områdena som idag omfattas av restriktioner har tagits bort. Därefter har områdenas gränser setts över för att identifiera möjligheter till mindre justeringar eller utvidgningar i angränsande mark med liknande topografiska förutsättningar och utan motstående markanvändningsintressen.

Som ett sista steg har ett storleksurval genomförts. Områden som, utifrån en översiktlig bedömning, inte bedöms kunna rymma minst sju vindkraftverk har exkluderats. Detta gäller

både områden med för liten sammanhängande yta och långsmala områden där den tillgängliga utbredningen bedömts vara otillräcklig för en utifrån kommunalt perspektiv ändamålsenlig vindkraftsetablering.

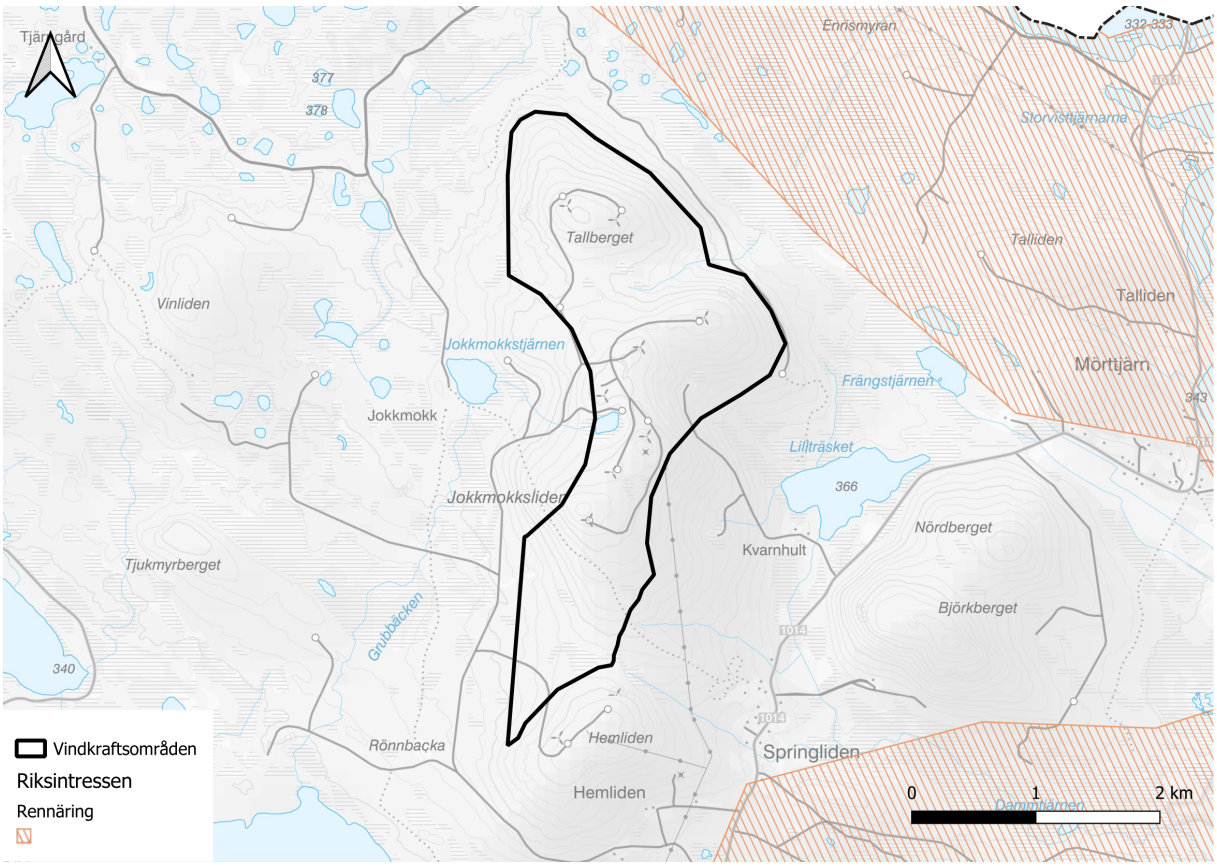
Områden för vindkraft i Malå kommun

Inom Malå kommun föreslås fyra områden vara lämpliga att pröva vindkraftsetableringar. Dessa områden är Jokkmokksliden, Nådagubbliden, Hornberget och Åmliden. Respektive område beskrivs mer ingående nedan.

Utöver dessa områden finns ytterligare en vindkraftspark byggd i dagsläget, Storliden. Befintlig markanvändning kan fortgå men nyetablering eller repowering inom detta område bedöms inte lämplig med hänsyn till riksintresse för rennäringen.

Jokkmokksliden

Beskrivning av området

Jokkmokksliden ligger i den norra delen av kommunen. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark på höjdlägen. Området är i dag utbyggt med vindkraft.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Malån). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

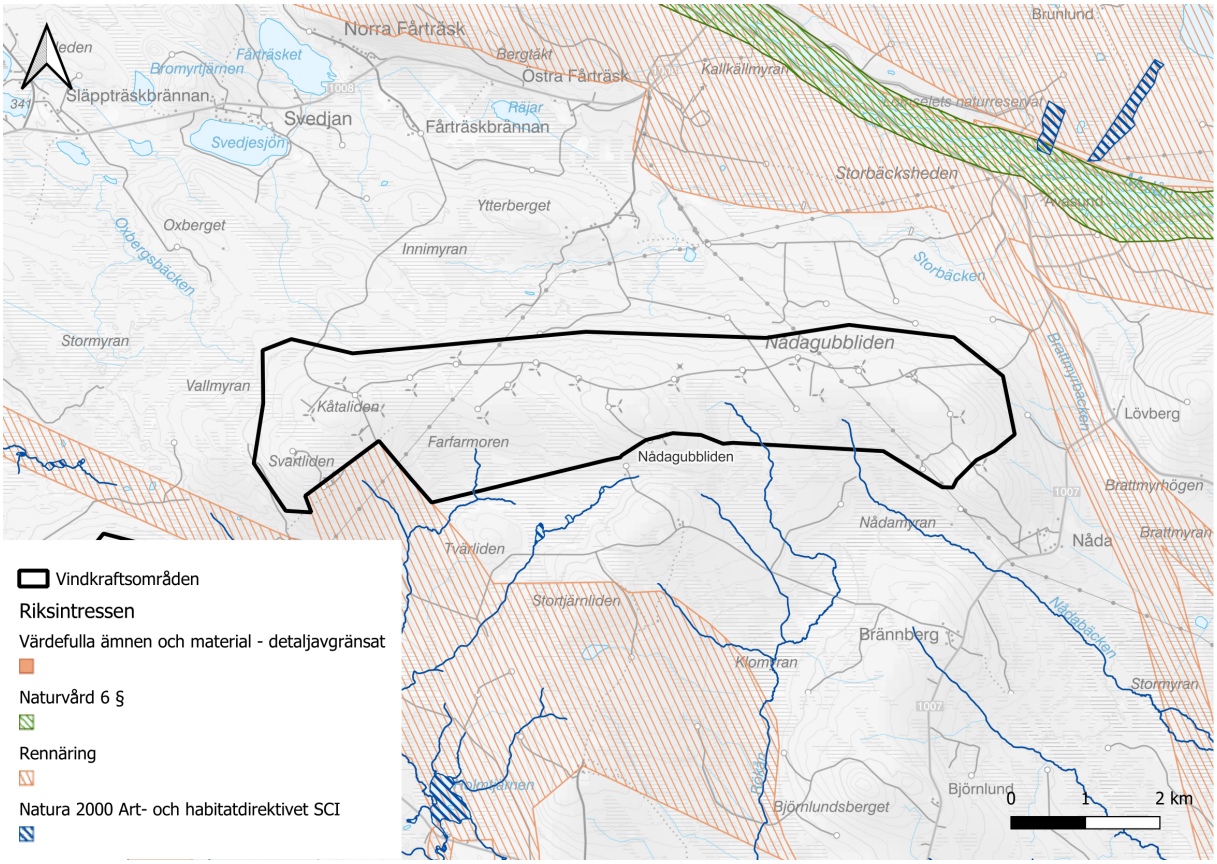
Inom området finns Springliden vattenskyddsområde. Inom området finns även en registrerad fornlämning.

Utanför områdesgränsen finns riksintresseområde för rennäringen.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft eller repowering av befintlig vindkraftspark. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till vattenskyddsområdet, kulturmiljövärden samt rennäringens intressen i dialog med berörd sameby.

Nådagubbliden

Beskrivning av området

Nådagubbliden ligger i den södra delen av kommunen. Området utgörs av skogsmark och myrmark. Området är i dag utbyggt med vindkraft.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Malån respektive Vindelälven). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Området angränsar till riksintresse för rennäring.

Inom området finns fornlämningar.

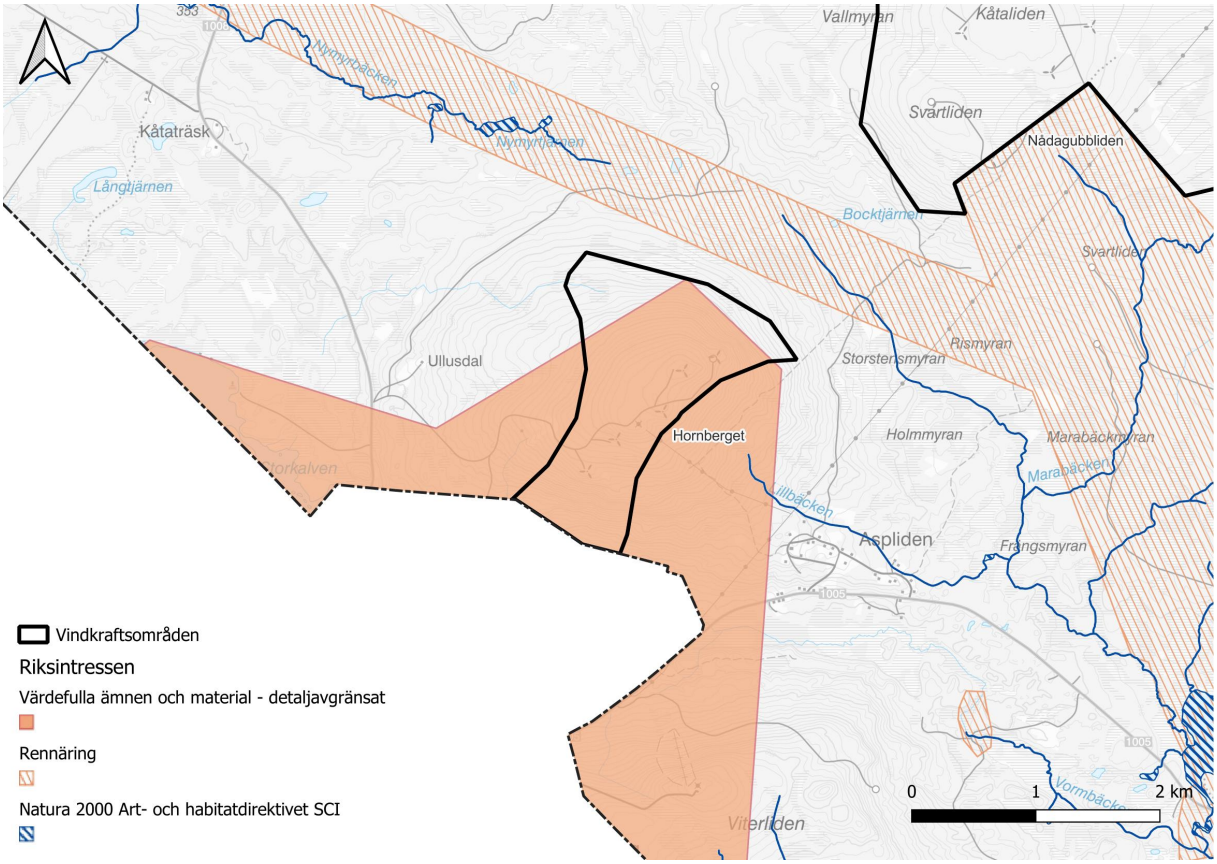
Delar av området berörs av biflöden till Vindelälven som ingår i Natura 2000.

I utkanten av området finns två mindre områden med skogligt biotopskydd.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft eller repowering av befintlig vindkraftspark. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till Natura 2000, kulturmiljövärden, biotopskydd samt rennäringens intressen i dialog med berörd sameby.

Hornberget

Beskrivning av området

Hornberget ligger i den södra delen av kommunen på gränsen mot Lycksele kommun. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark. Området är i dag utbyggt med vindkraft.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Vindelälven). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Området överlappar även riksintresse för värdefulla ämnen och material, Kristineberg.

Utanför områdesgränsen finns riksintresseområde för rennäringen.

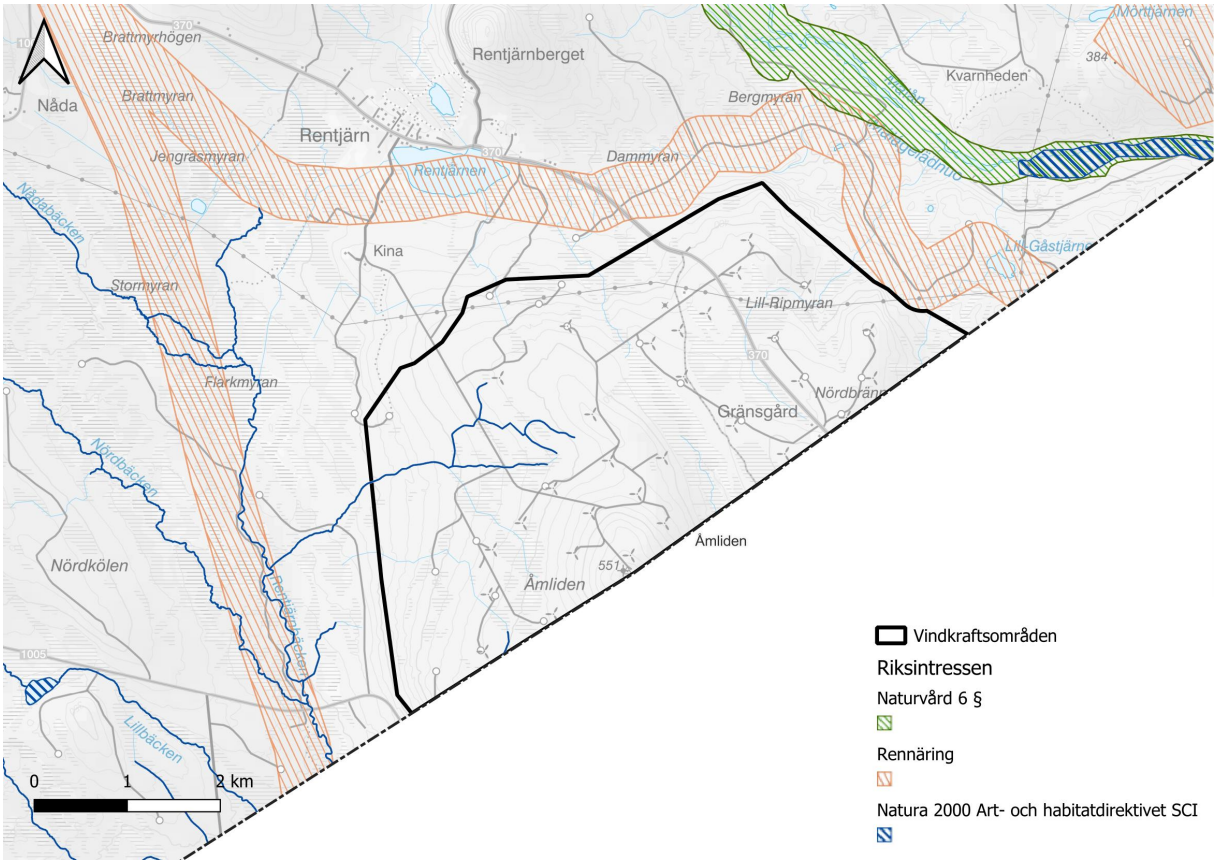
Inom området finns en fornlämning.

Del av området utgörs av anvisad mark enligt minerallagen.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft eller repowering av befintlig vindkraftspark. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till gruvnäringens intressen, kulturmiljövärden, samt rennäringens intressen i dialog med berörd sameby. Samråd bör även ske med Lycksele kommun.

Åmliden

Beskrivning av området

Åmliden ligger i den sydöstra delen av kommunen på gränsen mot Norsjö kommun. Området utgörs av skogsmark och myrmark. Området är i dag utbyggt med vindkraft.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Malån respektive Vindelälven). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Utanför områdesgränsen finns riksintresseområde för rennäringen.

Inom området finns Rentjärn vattenskyddsområde.

Delar av området berörs av biflöden till Vindelälven som ingår i Natura 2000.

Inom området finns fornlämningar.

En mindre yta jordbruksmark finns i den östra delen av området i anslutning till en gård.

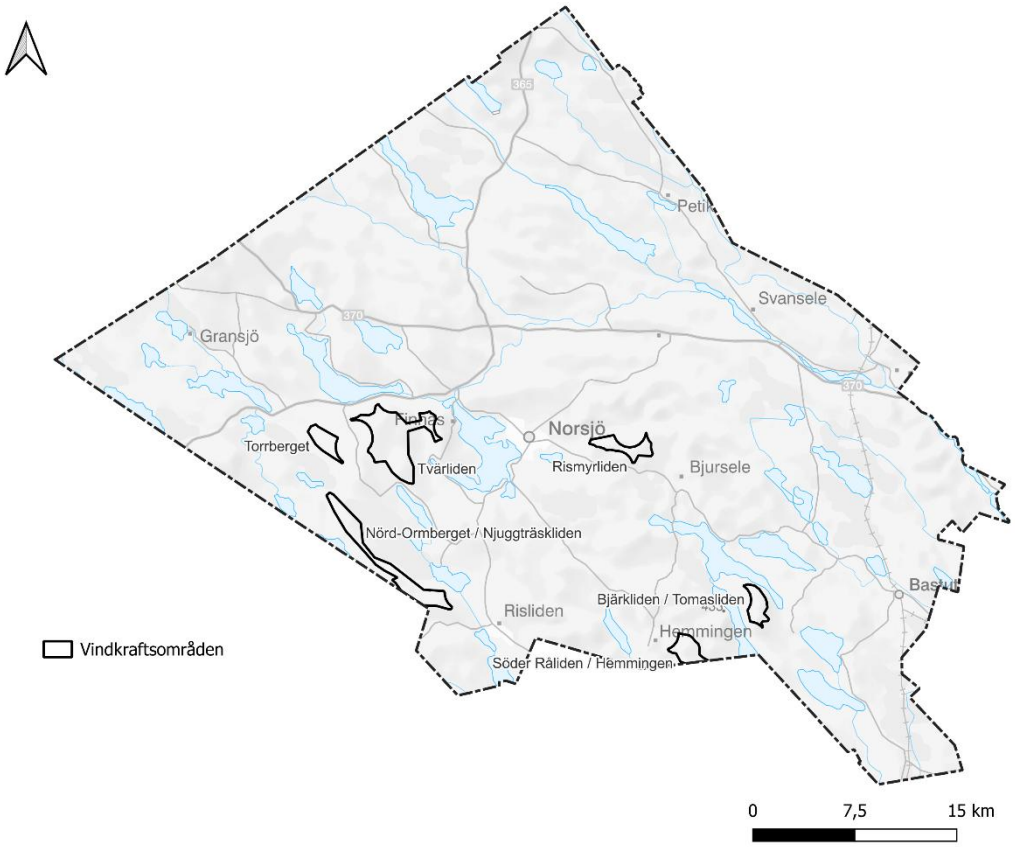
Inom 2 km från områdesgränsen återfinns naturreservat och riksintresse för naturvård.

Kommunens bedömning och ställningstagande

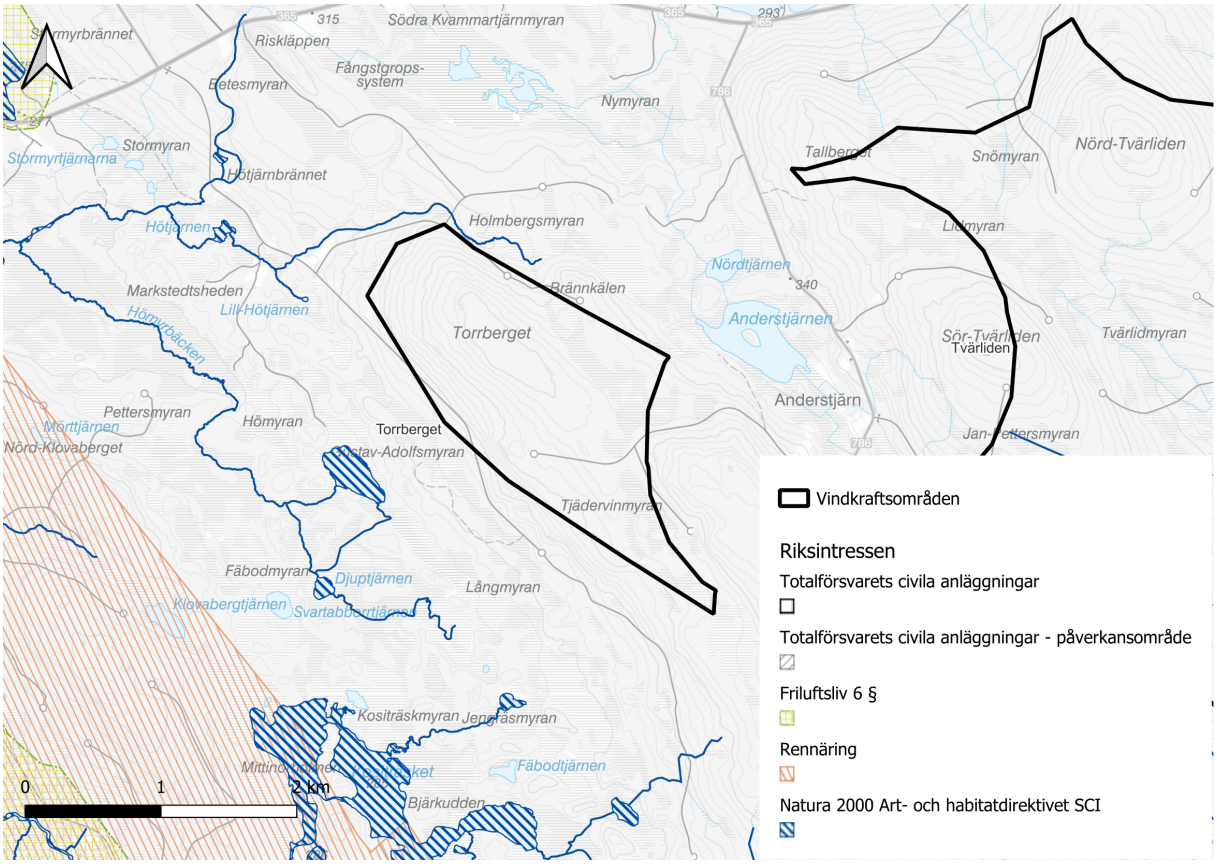
Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft eller repowering av befintlig vindkraftspark. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till vattenskyddsområdet, Natura 2000, kulturmiljövärden, jordbruksmark, samt rennäringens intressen i dialog med berörd sameby.

Områden för vindkraft i Norsjö kommun

Inom Norsjö kommun föreslås sex områden vara lämpliga att pröva vindkraftsetableringar. Dessa områden är Torrberget, Nörd-Ormberget/Njuggträskliden, Tvärliden, Rismyrliden, Söder Råliden/Hemmingen och Bjärkliden/Tomasliden. Respektive område beskrivs mer ingående nedan.

Torrberget

Beskrivning av området

Torrberget ligger i den västra delen av kommunen. Området utgörs huvudsakligen av obebyggd skogsmark.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Malån respektive Vindelälven). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

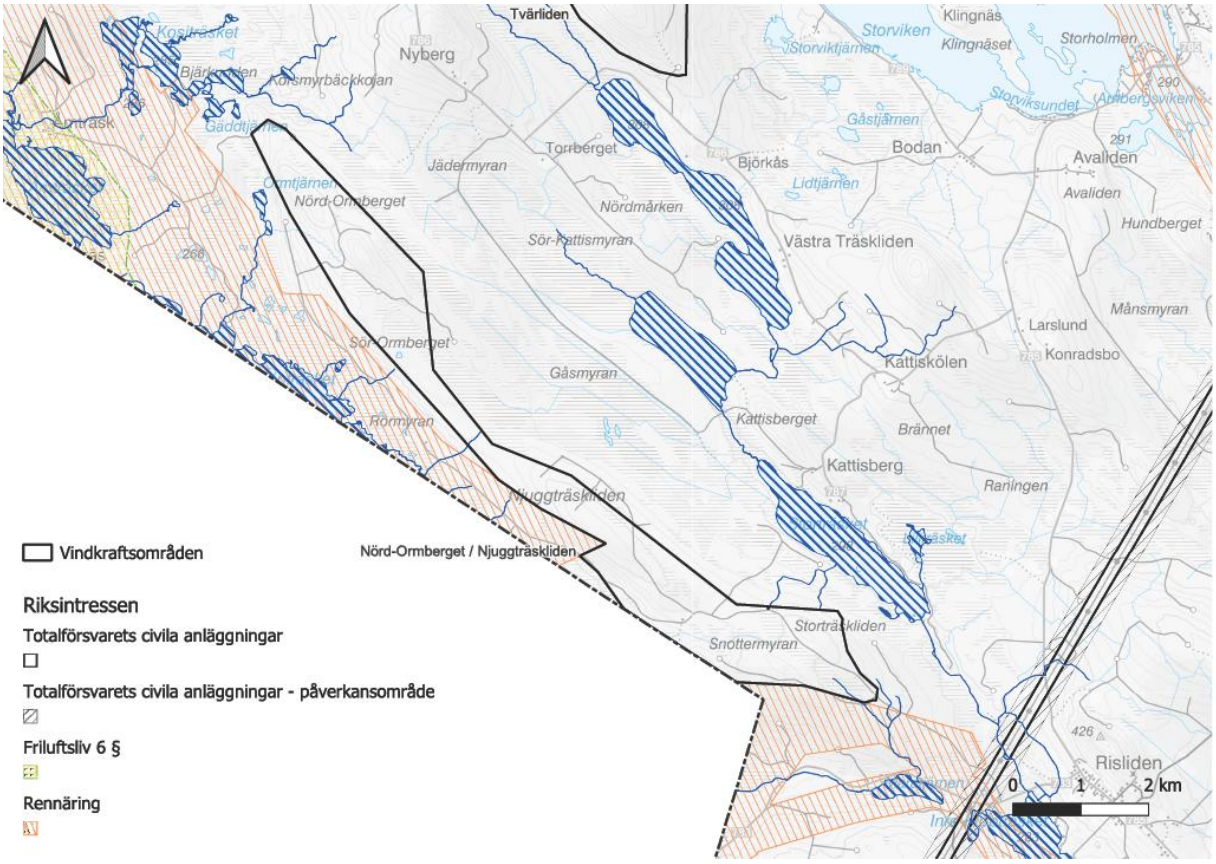
Inom området finns en fornlämning.

Inom 3 km från områdesgränsen återfinns område av riksintresse förfriluftsliv.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till kulturmiljövärden och friluftsliv.

Nörd-Ormberget/Njuggträskliden

Beskrivning av området

Nörd-Ormberget/Njuggträskliden ligger i södra delen av kommunen på gränsen mot Lycksele kommun. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Vindelälven). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Delar av området berörs av biflöden till Vindelälven som ingår i Natura 2000.

Området angränsar till riksintresse för rennäring.

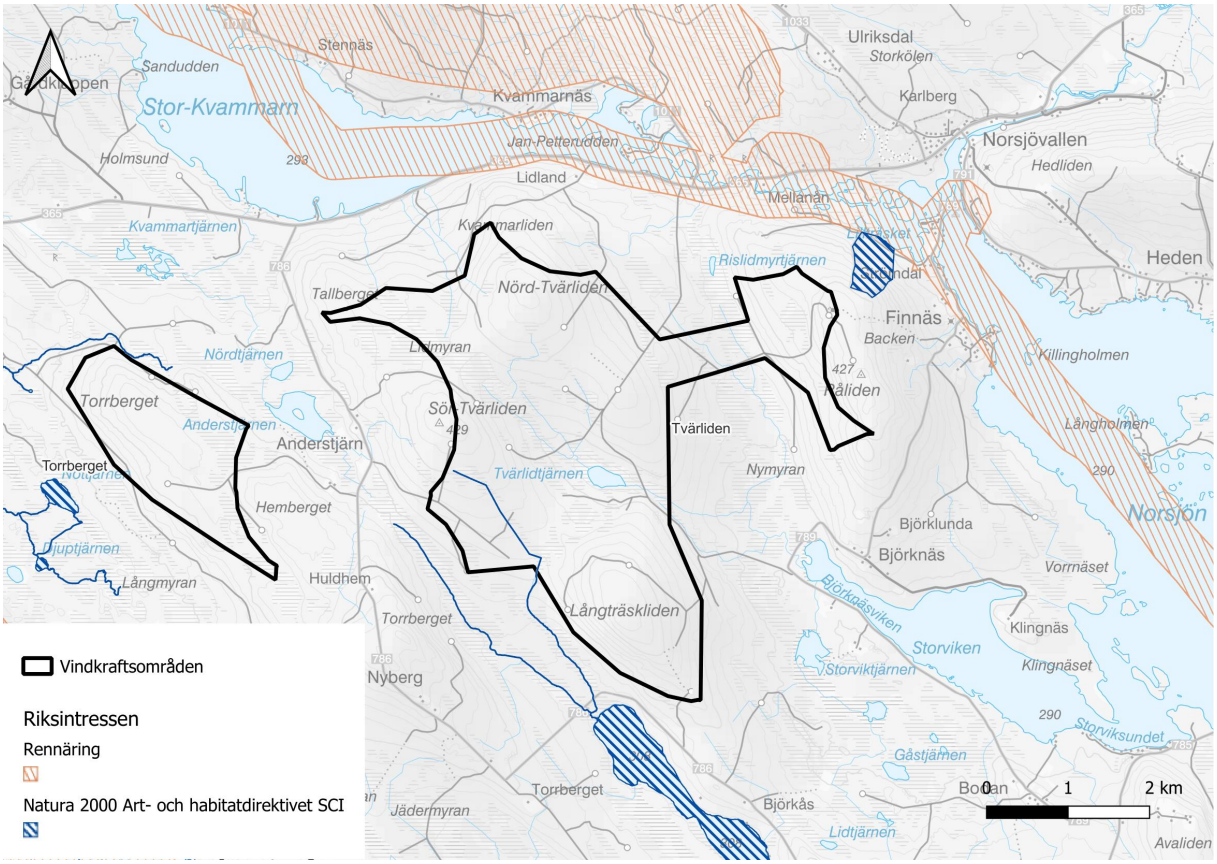
Inom 2 km från områdesgränsen återfinns område av riksintresse för friluftsliv.

I tidigare prövning har framkommit att del av området berört intressen för totalförsvaret.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till Natura 2000, totalförsvaret, friluftsliv, samt rennäringens intressen i dialog med berörd sameby. Samråd bör även ske med Lycksele kommun.

Tvärliden

Beskrivning av området

Tvärliden ligger i den västra delen av kommunen, väster om Norsjön. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark och myrmark.

Förutsättningar och allmänna intressen

Området berörs av riksintresse för skyddade vattendrag (Malån respektive Vindelälven). Riksintresset avser skydd mot vattenkraftsutbyggnad.

Delar av området berörs av biflöden till Vindelälven som ingår i Natura 2000.

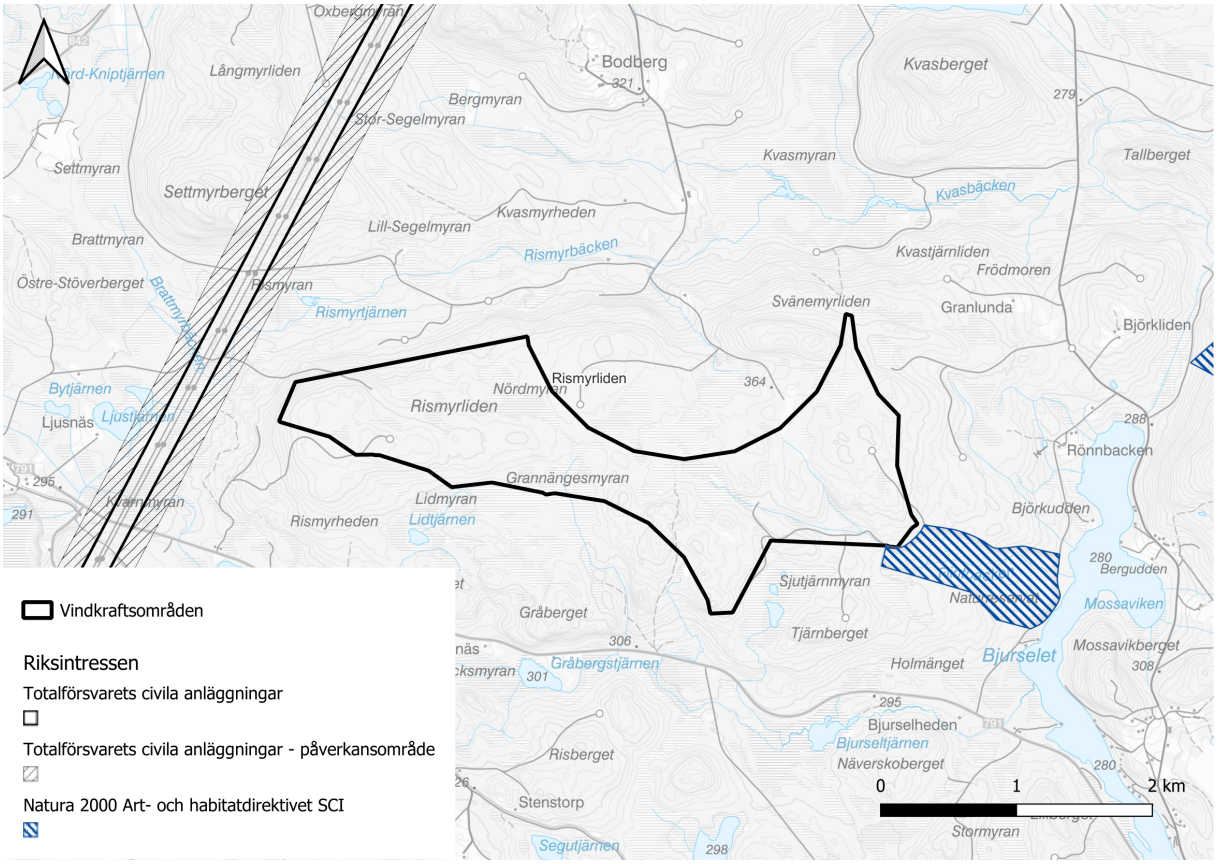
Inom området finns delområden med kända naturvärden. Området ligger i närheten av Lillträskets naturreservat som även omfattas av Natura 2000.

Området ligger i närheten av Norsjö centralort.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till Natura 2000 och naturvärden.

Rismyrliden

Beskrivning av området

Rismyrliden ligger centralt i kommunen, öster om Norsjö tätort. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark och myrmark.

Förutsättningar och allmänna intressen

Inom området finns delområden som utgör skogligt biotopskydd. I utkanten av området finns kända naturvärden.

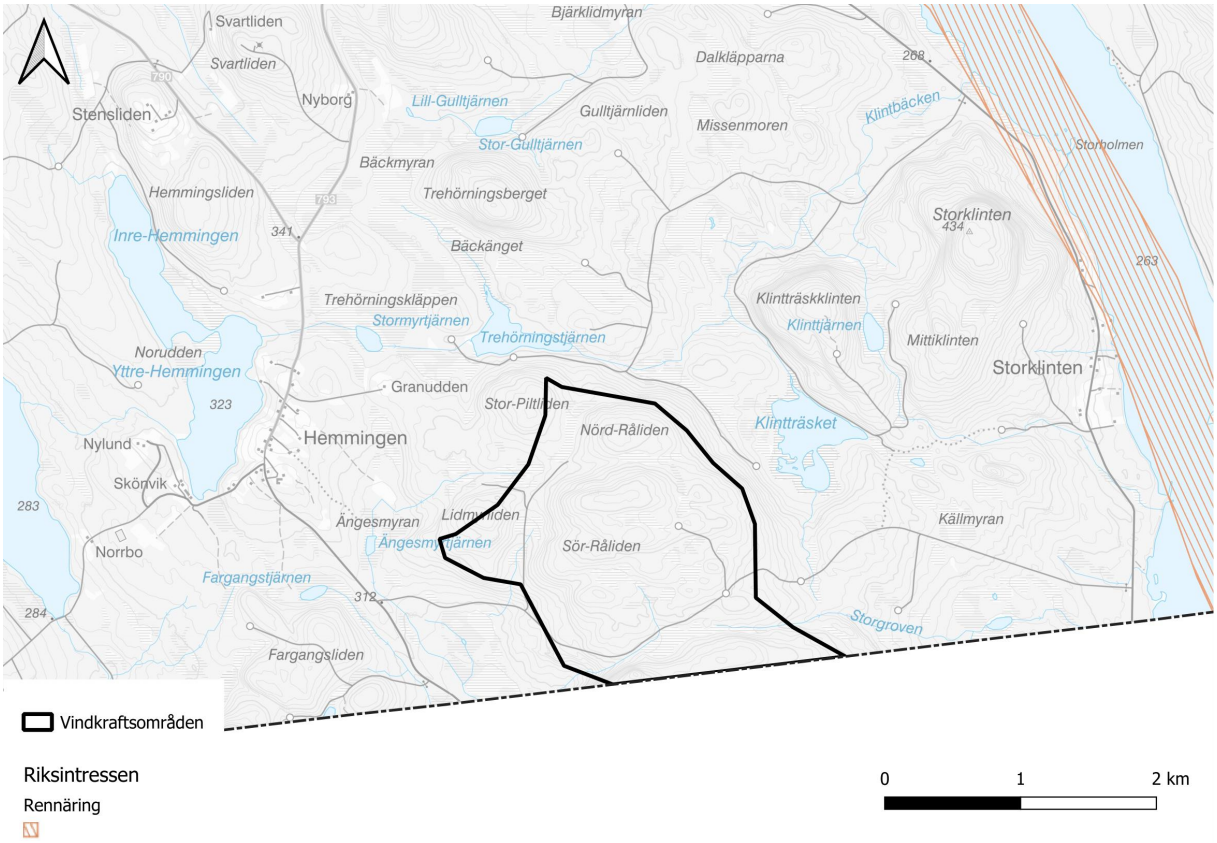
Området ligger i närheten av Flintbäckens naturreservat som även omfattas av Natura 2000 samt Vajsjöns och Bjursellidens naturreservat.

Området ligger i närheten av Norsjö centralort.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till naturvärden.

Söder Råliden/Hemmingen

Beskrivning av området

Söder Råliden/Hemmingen ligger i södra delen av kommunen på gränsen mot Skellefteå kommun. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark.

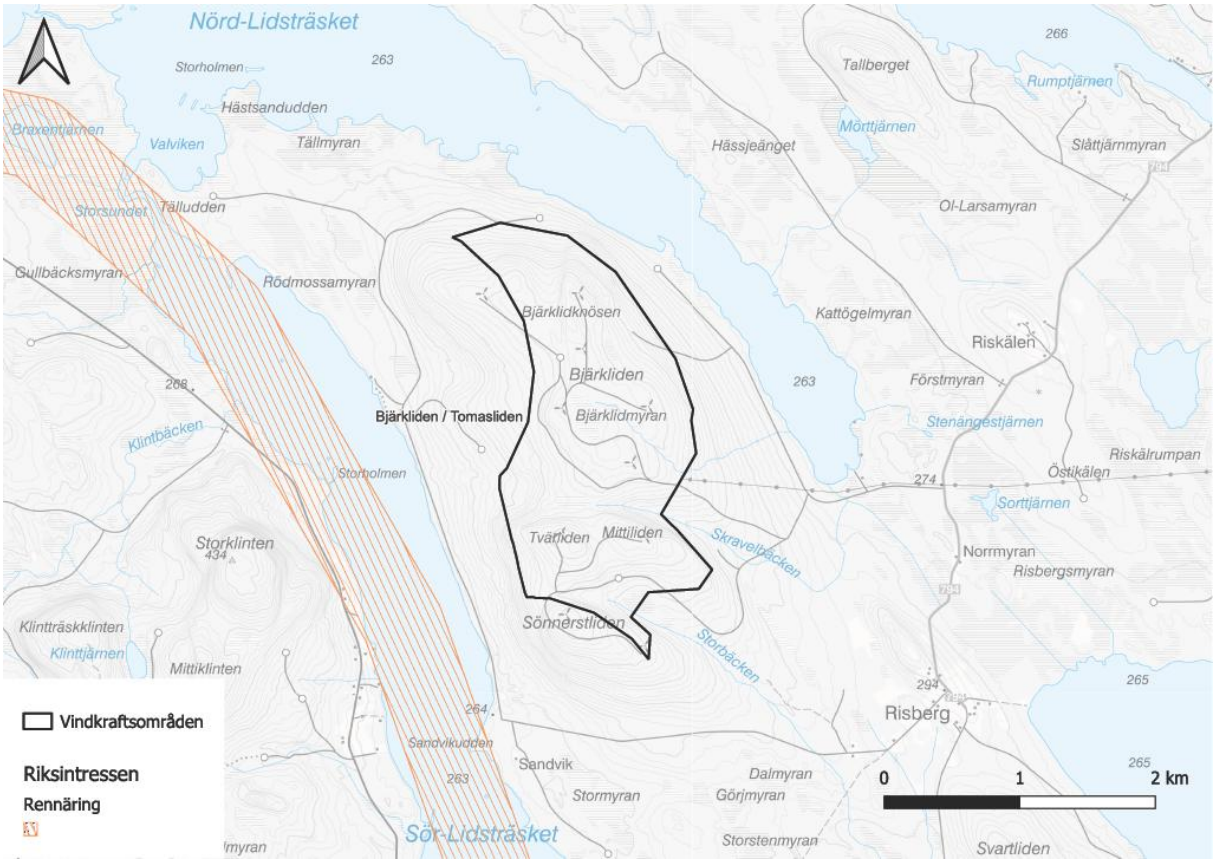
Förutsättningar och allmänna intressen

Inom området finns ett skogligt biotopskydd samt ett område med naturvärden.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till naturvärden. Samråd bör ske med Skellefteå kommun.

Bjärkliden/Tomasliden

Beskrivning av området

Bjärkliden/Tomasliden ligger i sydöstra delen av kommunen. Området utgörs huvudsakligen av skogsmark. Området är i dag utbyggt med vindkraft.

Förutsättningar och allmänna intressen

Inom området finns en fornlämning.

Kommunens bedömning och ställningstagande

Området bedöms lämpligt för etablering av vindkraft eller repowering av befintlig vindkraftspark. Vid fortsatt planering och prövning behöver hänsyn tas till kulturvärden.

Riktlinjer för etablering

Riktlinjerna nedan gäller för anmälnings- och tillståndspliktiga vindkraftverk och tydliggör kommunernas ställningstaganden vid prövning av nya vindkraftsetableringar. Mindre gårdsverk för den egna fastighetens eller verksamhetens energiförsörjning prövas från fall till fall.

Utöver dessa riktlinjer ska hänsyn tas till de krav och avvägningar som följer av annan lagstiftning. Samråd och remittering till berörda myndigheter, organisationer och sakägare sker enligt gällande regelverk.

Kommunerna utgår från att större vindkraftsetableringar kombineras med insatser som bidrar till lokal nytta för berörd bygd och kommun.

Riktlinjer

- Större vindkraftsanläggningar ska lokaliseras inom de områden som redovisas som lämpliga för vindkraft.
- Vid uppförande av vindkraftverk ska ett avstånd om minst sex gånger verkets totalhöjd, dock minst 1 000 meter, hållas till permanent- och fritidsbostäder.
- Vindkraftsetableringar ska utformas så att betydande negativ påverkan på rennäringens långsiktiga förutsättningar undviks.
- Vindkraftverk ska utformas och grupperas så att de bildar en sammanhållen anläggning anpassad till landskapets förutsättningar.
- Kommunen ser positivt på repowering inom utpekade områden för vindkraft under förutsättning att etableringen uppfyller planens riktlinjer.

Konsekvenser och genomförande

Miljöbedömning

I samband med framtagandet av vindkraftsplanen har en strategisk miljöbedömning genomförts enligt miljöbalken. Syftet med miljöbedömning är att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattande så att en hållbar utveckling främjas. En miljökonsekvensbeskrivning (MKB) har tagits fram och ingår som beslutsunderlag till planen. De miljöaspekter som bedömts vara relevanta att behandla i MKB:n är naturmiljö, riksintresse rennäring, människors hälsa, landskapsbild och kulturmiljö.

Sammantaget bedöms planförslaget inte medföra betydande negativa konsekvenser för naturmiljön, riksintresset rennäring, kulturmiljön eller människors hälsa på en övergripande nivå. Förutsättningen är att identifierade värden och intressen beaktas i den fortsatta planeringen, att erforderliga utredningar genomförs samt att relevanta skydds- och hänsynsåtgärder identifieras och genomförs inom ramen för kommande tillståndsprövningar. Särskilt viktigt är att fortsatt planering sker i dialog med berörda samebyar för att säkerställa att påverkan på rennäringen begränsas.

För landskapsbilden bedöms planförslaget medföra en liten negativ konsekvens, främst till följd av de visuella förändringar som kan uppstå vid framtida etableringar. Genom hänsyn till landskapets karaktär och tillämpning av planförslagets riktlinjer bedöms dock påverkan kunna begränsas.

Den samlade bedömningen är därmed att planförslaget kan genomföras utan betydande negativa miljökonsekvenser för de studerade miljöaspekterna, under förutsättning att utredningar och hänsynsåtgärder genomförs i den fortsatta planeringen och prövningen.

Genomförande och prövning

Etablering av större vindkraftsanläggningar prövas huvudsakligen enligt miljöbalken. Tillståndsprövningen omfattar bland annat påverkan på människor, naturmiljö, kulturmiljö, landskapsbild, friluftsliv, rennäring och andra allmänna intressen. Prövningen sker normalt hos miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen eller, i vissa fall, mark- och miljödomstolen.

I processen ingår samråd, miljökonsekvensbeskrivning och remiss till berörda myndigheter, organisationer och sakägare.

Sedan 2009 hanteras större vindkraftsanläggningar i huvudsak genom miljöbalkens tillståndssystem, medan plan- och bygglagens verktyg används mer begränsat. Detaljplan eller bygglov kan krävas i vissa särskilda situationer, men normalt sker den samlade bedömningen inom ramen för tillståndsprövningen enligt miljöbalken.

Kommunen har samtidigt en central roll genom kravet på kommunal tillstyrkan enligt 16 kap. 4 § miljöbalken. En tillståndspliktig vindkraftsanläggning kan endast få tillstånd om kommunen tillstyrker etableringen. Kommunens ställningstagande innebär därmed ett viktigt inflytande över lokaliseringen av vindkraft inom kommunens gränser.

Denna vindkraftsplan utgör ett strategiskt underlag för kommunens bedömningar och ger vägledning vid ställningstaganden om kommunal tillstyrkan. Planen är inte juridiskt bindande och ersätter inte den prövning som sker i det enskilda ärendet, men den tydliggör kommunens syn på vilka områden som bedöms vara mer eller mindre lämpliga för vindkraftsetablering. På så sätt bidrar planen till en mer förutsebar och transparent process för såväl kommunen som berörda aktörer.

Uppföljning och aktualisering

Vindkraftsplanen ska följas upp och hållas aktuell som ett underlag för kommunens ställningstaganden i frågor som rör vindkraftsetablering. Planen utgör ett tematiskt tillägg till översiktsplaneringen och bör därför ses över i samband med att kommunen reviderar sin översiktsplan, alternativt tar fram eller uppdaterar sin planeringsstrategi enligt plan- och bygglagen. I samband med detta bör kommunen bedöma om vindkraftsplanens ställningstaganden fortfarande är aktuella eller om förändrade förutsättningar motiverar en revidering.

Uppföljningen bör bland annat beakta ny lagstiftning, förändringar i nationella och regionala mål, ny kunskap om vindkraftens effekter, utvecklingen av vindkraftstekniken samt förändrade anspråk på mark- och vattenanvändningen.

Kommunen bör även följa upp hur vindkraftsplanen har tillämpats i samband med tillståndsprövningar och beslut om kommunal tillstyrkan. Sådana erfarenheter bör vägas in i den aktualitetsprövning av vindkraftsplanen som görs i samband med planeringsstrategin, och kan där ge underlag för att förtydliga planens ställningstaganden och avvägningar.

Om förutsättningarna förändras väsentligt eller om det finns behov av att ompröva kommunens syn på vindkraftens lokalisering bör planen revideras. På så sätt kan vindkraftsplanen fortsätta vara ett aktuellt och tydligt stöd för både kommunens beslut och för aktörer som planerar att etablera vindkraft inom kommunen.